

BEDREIGINGEN BIJ DE POLITIE

- eindrapport -

drs. S. Dekkers
drs. F. Kriek
drs. J. Stouten

Amsterdam, december 2006
Regioplan publicatienr. 1462

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan Beleids-
onderzoek in opdracht van ministerie van BZK.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond onderzoek.....	1
1.2	Bedreigingen.....	1
1.3	Doel- en vraagstelling	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Onderzoeksmethode en respons	5
2.1	Methode	5
2.2	Respons	6
3	Omvang en aard bedreigers	9
3.1	Omvang bedreigingen.....	9
3.2	Aard bedreigingen.....	11
3.3	Samenvatting	15
4	Omstandigheden en bedreigers	17
4.1	Situaties en omstandigheden.....	17
4.2	Bedreigers.....	20
4.3	Samenvatting	21
5	Ernst bedreigingen	23
5.1	Ervaren ernst.....	23
5.2	Ernst naar (achtergrond)kenmerken	23
5.3	Samenvatting	27
6	Gevolgen bedreigingen	29
6.1	Melding, aangiftes en schadeclaims	29
6.2	Gevolgen voor functioneren politie(functionarissen).....	31
6.3	Samenvatting	32
7	Afhandeling van bedreigingen	33
7.1	Reactie korps, OM en collega's	33
7.2	Afhandeling van het incident/korpsreactie	35
7.3	Korpscultuur/reactie van collega's	36
7.4	Toerusting politiefunctionarissen	37
7.5	Samenvatting	39
Bijlage	Achtergrondkenmerken respondenten	41

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond onderzoek

In augustus 2005 kwam het verkennende onderzoek 'Bedreigingen in Nederland' van het Willem Pompe Instituut uit. Dit onderzoek schetste een vooral kwalitatief beeld van bedreigingen als fenomeen waar verschillende beroepsgroepen mee geconfronteerd worden, waaronder de politie.¹

Sinds het begin van de 21^e eeuw, met name na de opkomst van Pim Fortuyn, is er in de media steeds meer aandacht geschonken aan bedreigingen van publieke personen. Of dit ook betekent dat er steeds vaker bedreigingen worden geuit, is nog maar de vraag.² Kwantitatief inzicht in de omvang van het fenomeen ontbreekt tot op heden.

Zonder twijfel kan wel worden geconstateerd dat bedreigingen van personen in relatie tot hun functie een ernstige belemmering in hun functioneren kan betekenen. Het betreft niet alleen een inbreuk op hun persoonlijke integriteit en veiligheid, maar ook nog eens - als deze personen vitale functies in de Nederlandse samenleving vervullen - een ernstige inbreuk op het democratisch functioneren van onze rechtstaat. In het geval van bedreiging van politiefunctionarissen is hiervan zeker sprake.

Om een kwantitatief beeld te krijgen van de omvang van het fenomeen bedreiging van politiefunctionarissen, heeft het ministerie van BZK, Directie Politie, Regioplan de opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren. De onderzoeksresultaten zijn beschreven in dit rapport.

1.2 Bedreigingen

Definitie

Voordat er begonnen wordt met het rapporteren van de resultaten, is het goed om in dit hoofdstuk stil te staan bij het begrip bedreigingen. Het onderzoek van het Willem Pompe Instituut start met de constatering dat er in Nederland weinig bekend is over het fenomeen bedreigingen. Zelfs zo weinig dat er ook geen scherpe definitie van het verschijnsel bestaat. Wat wordt wel en wat

---

¹ Bedreigingen in Nederland, verkenning in opdracht van Politie en Wetenschap, Bovenkerk e.a., Willem Pompe Instituut Utrecht, augustus 2005. In dit onderzoek kwam niet alleen de politie aan bod. Ook het openbaar bestuur, de advocatuur en het notariaat, rechters en officieren van justitie, alsmede journalisten zijn in aparte hoofdstukken beschreven.

² Bovenkerk beantwoordt deze vraag al op de eerste pagina van zijn onderzoek met een ja: "...Met de spectaculaire opkomst van Pim Fortuyn in 2001 [...] heeft het verschijnsel bedreiging in Nederland onverwacht een hoge vlucht genomen'. Overigens wordt in het politiehooftstuk van dit onderzoek (pagina 84) aangegeven dat er geen objectief houvast is voor de bewering dat het aantal bedreigingen van/tegen politiefunctionarissen is toegenomen.

wordt niet onder bedreiging verstaan? Waar onderscheidt bedreiging zich van intimidatie? Het wetboek van Strafrecht geeft aan dat onder 'bedreiging met geweld tegen personen' wordt verstaan: 'personen ertoe bewegen tegen hun zin iets te doen of juist na te laten'. Deze definitie gaat ervan uit dat bedreiging een specifiek doel dient en omvat daarmee alleen de instrumentele (doelgerichte) vormen van bedreiging en niet de expressieve vormen (bedreiging als uitingsvorm, bijvoorbeeld van frustratie of ideologisch gemotiveerd) die niet per definitie doelgericht hoeven te zijn en met name een symboolfunctie hebben.

Intimidatie wordt omschreven als: 'het willen beïnvloeden van personen om iets tegen hun wil te doen met behulp van gebaren bij geschrift of afbeelding'. Duidelijk is dat intimidatie en bedreiging in elkaars verlengde liggen zonder dat een *uniforme* duidelijke scheidslijn kan worden benoemd. Gemeenschappelijk is dat zowel bedreiging als intimidatie een inbreuk betekenen op de persoonlijke integriteit van de persoon in kwestie, en hem of haar (in meerdere dan wel mindere mate) belemmert of kan belemmeren in zijn functioneren, privé, dan wel zakelijk.

Uit een aantal oriënterende gesprekken die voor dit onderzoek zijn uitgevoerd, en uit de analyse van eerdere onderzoeken, blijkt dat het moeilijk is om de begrippen bedreiging en intimidatie strikt te scheiden. Ook het onderscheid tussen de objectieve bedreigingsgraad (waaruit bestaat de bedreiging en hoe ernstig is deze) en het subjectief ervaren bedreigingsniveau maakt het definiëren van de begrippen bedreiging en intimidatie lastig. Wat de een als bedreigend ervaart, hoeft voor de ander nog niet als bedreigend over te komen.

In de vragenlijst is ervoor gekozen om de begrippen niet te nauw te definiëren en alleen het begrip bedreiging te gebruiken als containerbegrip, waarbij intimidatie wordt inbegrepen. Ook is ervoor gekozen de subjectieve component als primaire invalshoek te kiezen en dus te vragen naar voorvallen waarbij respondenten zich daadwerkelijk bedreigd hebben *gevoeld*. Vervolgens is gevraagd naar feitelijke, objectieve informatie over deze voorvallen.

Verder gaat het in dit onderzoek om gerichte dreigingen van personen en niet van situaties. Van een vechtpartij kan bijvoorbeeld een dreigende sfeer uitgaan, maar deze situaties worden niet in dit onderzoek meegenomen. Het gaat om dreigingen die gericht zijn tegen een persoon of personen. Ten slotte betreft het concrete bedreigingen die tegen de respondenten zijn geuit in relatie tot hun functie bij de politie en niet tegen de respondenten als privépersoon. Het onderzoek heeft wel betrekking op bedreigingen die tegen respondenten zijn geuit als politiefunctionaris in privésituaties (dus in relatie tot hun functie bij de politie).

Institutionele reactie

Uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut blijkt dat in de politiekorpsen zeer uiteenlopend wordt gereageerd op het bedreigen van een politie-

functionaris. Dit varieert van geen reactie tot grootschalig optreden met machtsvertoon, financiële en andersoortige compensatie en een breed scala aan beschermings- en beveiligingsmaatregelen. In de politie-CAO die eind november 2005 tot stand is gekomen, verplicht het ministerie van BZK zich om voor 1 januari 2007 een landelijke regeling te maken op het gebied van geweld tegen politiefunctionarissen, inclusief bedreigingen. Vooruitlopend daarop is in december 2005 onder verantwoordelijkheid van de Raad van Hoofdcommissarissen een handreiking voor 'Protocol geweld tegen de politie' verschenen, waarin met name de civiel- en strafrechtelijke reactie op geweld tegen de politie (inclusief bedreigingen) is beschreven.

Dit onderzoek heeft mede de reactie van de politieorganisatie op bedreigingen in kaart gebracht, niet alleen in de sfeer van het civiele en strafrecht, maar ook en vooral in de sfeer van morele steun en het waken over de persoonlijke integriteit en veiligheid van de bedreigde en zijn of haar naasten.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het onderzoek heeft primair tot doel een kwantitatief beeld te schetsen van de aard en de omvang van bedreigingen en intimidatie van politiefunctionarissen, hoe binnen de politie met deze fenomenen wordt omgegaan en de consequenties voor het functioneren van de politie(functionaris).

Als afgeleide doelstelling geldt dat het onderzoek een gevalideerde vragenlijst moet opleveren met behulp waarvan periodiek kan worden vastgesteld in welke mate politiefunctionarissen slachtoffer zijn van bedreigingen en intimidaties.

Het onderzoek moet antwoord geven op de volgende hoofdvragen:

- 1. Hoe vaak worden politiefunctionarissen geconfronteerd met bedreigingen en intimidaties bij het uitoefenen van hun beroep?*
- 2. Wat is de aard en ernst van de bedreigingen en intimidaties?*
- 3. Hoe gaat de politie om met bedreigingen en intimidatie?*
- 4. Hoe reageert de bedreigde op de bedreigingen (en/of intimidaties) en oordeelt hij of zij over de korpsreactie?*

1.4 Leeswijzer

Dit rapport kent de volgende opbouw. In hoofdstuk twee wordt de onderzoeksmethode toegelicht en de respons beschreven. In de hoofdstukken drie tot en met zeven worden de resultaten van het onderzoek besproken. De volgende thema's komen aan de orde: omvang en aard bedreigingen (hoofdstuk 3), omstandigheden en bedreigers (hoofdstuk 4), ernst bedreigingen (hoofdstuk 5), gevolgen bedreigingen (hoofdstuk 6) en afhandeling van bedreigingen (hoofdstuk 7).

2 ONDERZOEKSMETHODE EN RESPONS

2.1 Methode

Het onderzoek is volgens een aantal stappen verlopen, namelijk:

1. interviews met sleutelfiguren;
2. bestuderen literatuur;
3. ontwikkelen van een vragenlijst;
4. uitzetten van de vragenlijst;
5. analyseren en rapporteren;

Het onderzoek is gestart met interviews met zeven schade- en letselcoördinatoren (drie face to face en vier telefonisch). Deze personen hebben allen zitting in de Klankbordgroep Aanpak Agressie en Geweld tegen de politie. Daarnaast is ook een telefonisch interview gehouden met het Willem Pompe Instituut dat het verkennende onderzoek 'Bedreigingen in Nederland' heeft uitgevoerd. Verder zijn de twee bestaande onderzoeken op het terrein van bedreigingen bestudeerd.

Informatie uit de interviews en de bestudeerde literatuur heeft als input gediend bij het ontwikkelen van de vragenlijst. De vragenlijst is vervolgens voor commentaar voorgelegd aan alle schade- en letselcoördinatoren van de politie en een aantal uitvoerende politiefunctionarissen. De opdrachtgever heeft de vragenlijst ook voorgelegd aan de Stuurgroep Aanpak Agressie en Geweld tegen de politie. De Politieacademie heeft de vragenlijst na verwerking van het commentaar geprogrammeerd als webenquête en op Politie Kennis Net, het landelijke intranet van de politie, geplaatst.

Regioplan heeft alle korpsen telefonisch benaderd met de vraag om medewerking te verlenen aan het onderzoek. Het korps Amsterdam-Amstelland wilde niet aan het onderzoek meewerken, vanwege capaciteitsproblemen.³ De andere korpsen hebben de vragenlijst onder de aandacht gebracht bij alle politiefunctionarissen (zowel executief als niet-executief) door het versturen van een e-mail en/of het plaatsen van een bericht op intranet. De vragenlijst is uitgezet in de derde week van september 2006 en de looptijd bedroeg drie weken.

De respons op de vragenlijst is gedurende de looptijd gemonitord. De contactpersonen binnen de korpsen zijn na anderhalve week op de hoogte gebracht van de respons, zodat waar nodig politiefunctionarissen nogmaals konden

---

³ Dit betekent niet dat er vanuit dit korps geen respons is op de vragenlijst. De vragenlijst is via Politie Kennis Net toegankelijk voor alle politiefunctionarissen in heel Nederland. In het korps Amsterdam-Amstelland zijn functionarissen echter niet actief op de vragenlijst geweest (via e-mail of een bericht op intranet).

worden geattendeerd op de vragenlijst. Opgemerkt dient te worden dat gedurende de looptijd van de vragenlijst nog twee andere webenquêtes operationeel waren op Politie Kennis Net, wat de respons nadelig beïnvloed kan hebben.

2.2 Respons

In totaal hebben 5012 respondenten de vragenlijst (deels) ingevuld. Dit is een respons van 10 procent. In de bijlage is een overzicht van de achtergrondkenmerken (rang, korps, team, leeftijd, etniciteit en aantal jaren in dienst) van de respondenten opgenomen.

Bij een respons van 10 procent bestaat de kans dat vooral politiefunctionarissen die zich ooit bedreigd hebben gevoeld, de vragenlijst hebben ingevuld. Om een idee te krijgen over het probleem van een zogenaamde scheve respons, is gekeken in welke mate de onderzoeksresultaten aansluiten bij eerder onderzoek.

Uit het personeels- en mobiliteitsonderzoek overheidspersoneel dat Regioplan uitvoert in opdracht van het ministerie van BZK⁴ blijkt dat 4 op de 10 politiefunctionarissen tijdens de uitoefening van hun functie *de afgelopen 12 maanden* te maken heeft gehad met lichamelijk geweld door burgers, waarvan een kwart zelfs vaak tot zeer vaak. Lichamelijk geweld is weliswaar niet hetzelfde als bedreigingen, maar is net als bedreiging en intimidatie een breed begrip met een zekere containerfunctie. Vergelijking tussen beide onderzoeken wijst uit dat de prevalentie van lichamelijk geweld en bedreiging overeenkomen: twee vijfde van de respondenten in voorliggend onderzoek heeft zich het afgelopen jaar wel eens bedreigd gevoeld. Overeenkomsten met het personeels- en mobiliteitsonderzoek verzekeren echter nog geen representatief beeld; ook in het personeels- en mobiliteitsonderzoek kan een scheve respons een probleem hebben gevormd. Deze kans is echter een stuk kleiner, vanwege een hogere respons van 52 procent. Het ministerie van BZK heeft medewerking gevraagd aan alle korpsen. Drie korpsen wilden niet meewerken. Van de overige korpsen is via de salarisadministratie een aselechte steekproef gevraagd. De resultaten zijn gewogen voor de korpsen die niet hebben meegewerkt aan het onderzoek en op een aantal achtergrondkenmerken.

Verder is gekeken naar welke achtergrondvariabelen van invloed zijn op de doelvariabele bedreigingen. Deze achtergrondkenmerken zijn vergeleken met de achtergrondkenmerken in de totale populatie. Deze vergelijking is gemaakt op basis van de cijfers uit het jaarverslag Nederlandse Politie 2005. De

---

⁴ Personeels- en mobiliteitsonderzoek overheidspersoneel. Van dit onderzoek is geen rapportage verschenen.

beschikbare cijfers (niet van alle achtergrondkenmerken zijn cijfers gepubliceerd) zijn opgenomen in het overzicht van achtergrondkenmerken in de bijlage. In het onderzoek is er een oververtegenwoordiging van executieven ten opzichte van niet-executieven (87% versus 69% in de totale populatie). Hetzelfde geldt voor het geslacht. Er is een oververtegenwoordiging van mannen in het onderzoek (76% versus 68% in de totale populatie). De leeftijdsverdeling van de onderzoekspopulatie komt redelijk overeen met de verdeling in de totale populatie. Hetzelfde geldt voor de variabele etniciteit.

Uit het onderzoek blijkt dat mannen en executieven zich vaker bedreigd hebben gevoeld dan vrouwen en niet-executieven. Dit betekent dat er een oververtegenwoordiging is van 'bedreigden' in het onderzoeksbestand. Het is daarom extra belangrijk om hiervoor te corrigeren. Dit is gedaan door weegfactoren toe te passen.⁵

Ten slotte beoogt het onderzoek een landelijk representatief beeld te geven. Daarom is gekeken naar de respons per korps. Deze verschilt nogal. Om een eenduidigere vergelijking te kunnen maken, is gebruikgemaakt van de clusterindeling van het ministerie van BZK. Deze clustering is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid en het aantal woningen per regio. De korpsen in het eerste cluster hebben het meest verstedelijkte verzorgingsgebied en de korpsen in het vijfde cluster het meest landelijke. De respons in het vierde cluster (Brabant-Noord, Gelderland-Zuid, Friesland, IJsselland, Zaanstreek-Waterland) is hoger dan in de overige vier clusters (12% versus 6%, 6%, 8% en 7%). De verschillen tussen korpsen zijn gecorrigeerd door een weging toe te passen.

De onderzoeksresultaten sluiten aan bij eerder onderzoek en er is gewogen voor een aantal achtergrondvariabelen (variabelen die een duidelijke relatie hebben met de doelvariabele 'bedreigingen'). Een mogelijk scheef beeld is hiermee zo goed mogelijk gecorrigeerd. Verder zijn er geen aanwijzingen dat er sprake is van een scheve respons. Uitgaande van een representatief beeld is het betrouwbaarheidsinterval op 95-procentniveau maximaal plus of min 1 procent.

---

⁵ Hierbij dient te worden opgemerkt dat de gegevens over de totale populatie (jaarverslag Nederlandse Politie 2005) gebaseerd zijn op het aantal fte's en de gegevens in dit onderzoek op het aantal personen.

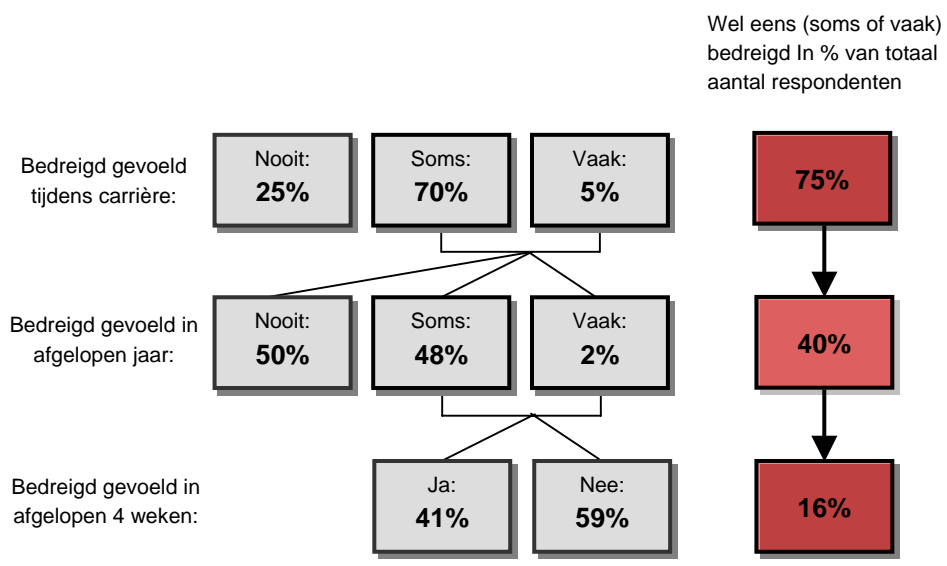

3 OMVANG EN AARD BEDREIGINGEN

3.1 Omvang bedreigingen

Van alle respondenten heeft 75 procent zich tijdens zijn of haar carrière bij de politie wel eens bedreigd gevoeld, waarvan zeventig procent soms en vijf procent vaak. Veertig procent van alle respondenten heeft zich in het afgelopen jaar wel eens bedreigd gevoeld en zestien procent heeft zich in de afgelopen vier weken wel eens bedreigd gevoeld (figuur 3.1).

Figuur 3.1 Frequentie waarin respondenten zich bedreigd voelen

Ook is de respondenten gevraagd hoe vaak zij zich in de vier weken voorafgaand aan het invullen van de vragenlijst bedreigd hebben gevoeld. Uit tabel 3.1 is af te lezen dat de meerderheid van deze respondenten één keer is bedreigd in deze periode.

Tabel 3.1 Aantal keren bedreigd in vier weken voorafgaand aan invullen vragenlijst (N=806)

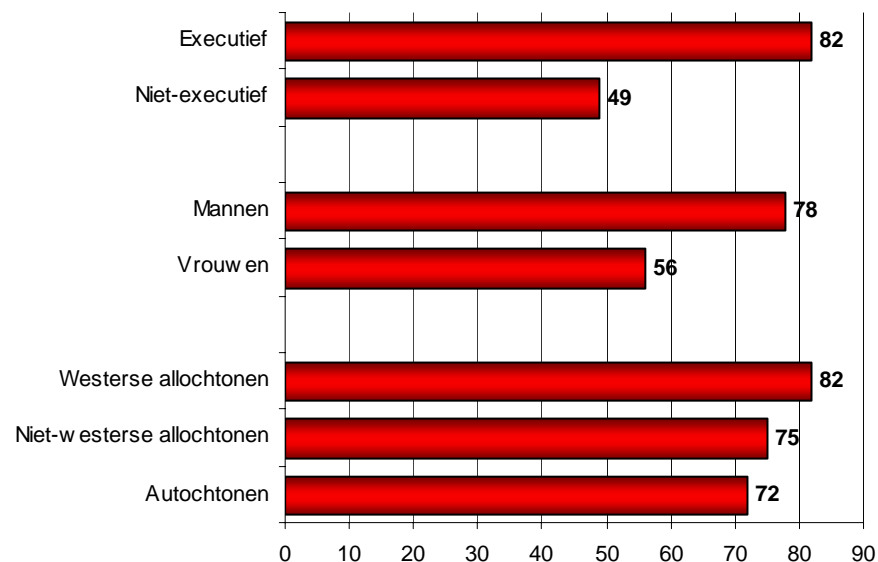
Aantal keren bedreigd	Percentage
1 keer	55
2 keer	29
3 keer	7
4 keer	2
5 keer	5
Vaker dan 6 keer	2

Er is een vergelijking gemaakt op achtergrondkenmerken tussen respondenten die zich ooit, respondenten die zich het afgelopen jaar en

respondenten die zich de afgelopen vier weken bedreigd hebben gevoeld. Er zijn geen grote verschillen in achtergrondkenmerken gevonden. In de volgende analyses is de groep respondenten die zich ooit bedreigd hebben gevoeld als uitgangspunt genomen. In deze analyses is het helaas niet mogelijk om een onderscheid te maken tussen respondenten die zich vaak en respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld.⁶

In figuur 3.2 is te zien dat politiefunctionarissen met een executieve functie zich in hun carrière bij de politie significant vaker (vaak of soms) bedreigd hebben gevoeld (82%) dan politiefunctionarissen met een niet-executieve functie (49%). Een mogelijke verklaring hiervoor is het verschil in frequentie waarmee deze twee groepen functionarissen met potentiële bedreigers in aanraking komen. Verder hebben significant minder vrouwen zich wel eens bedreigd gevoeld in hun carrière (56%) dan mannen (78%). Deels kan dit worden verklaard doordat vrouwen vaker werkzaam zijn in een niet-executieve functie en vaker werken op een afdeling of in een team waarbij minder contact is met potentiële bedreigers. Rekening houdend hiermee zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen echter nog steeds significant, oftewel het verschil in sexe is nog steeds aanwezig. Westerse allochtonen voelen zich vaker wel eens bedreigd (82%) dan niet-westerse allochtonen (75%) of autochtonen (72%).

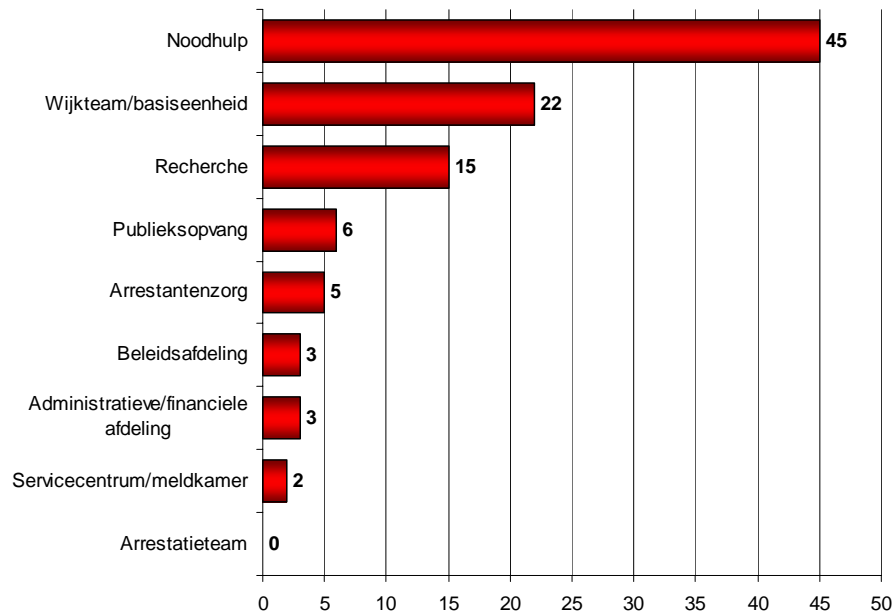
Figuur 3.2 Bedreigingen naar team/afdeling

⁶ Dit komt door het te lage aantal waarnemingen voor de groep 'vaak bedreigden'.

In figuur 3.3 is weergegeven in welke teams of op welke afdelingen de bedreigingen zijn voorgekomen. Het blijkt dat bedreigingen vooral voorkomen op afdelingen of in teams waar politiefunctionarissen veel face-to-facecontacten hebben met burgers.

Figuur 3.3 Bedreigingen naar team/afdeling (N=3588)*

* In deze figuur is het arrestatieteam niet meegenomen, vanwege een te kleine populatieomvang.

Naarmate de rang hoger is, men langer in dienst is en men ouder is, hoe vaker het voorkomt dat politiefunctionarissen zich wel eens bedreigd hebben gevoeld. Een voor de hand liggende verklaring is dat hoe hoger de rang is en hoe meer dienstjaren men heeft, hoe langer men hoogstwaarschijnlijk al bij de politie werkt en ook meer tijd heeft gehad waarin men zich mogelijk wel eens bedreigd kan hebben gevoeld.

3.2 Aard bedreigingen

De respondenten is gevraagd een aantal vragen te beantwoorden over de *laatste* keer dat zij bedreigd zijn. Deze laatste bedreiging hoeft zich niet in de vier weken voorafgaand aan het invullen van de vragenlijst te hebben afgespeeld. Een respondent kan ook jaren of maanden geleden voor de laatste keer zijn bedreigd.

Uit tabel 3.2 is af te lezen dat bedreigingen vooral worden geuit tijdens het aanhoudingsproces (aanhouden, transporteren, insluiten van verdachte). Bij een grote meerderheid van de bedreigingen wordt de bedreiging geuit tijdens werkzaamheden (93%). In 7 procent van de gevallen vinden de bedreigingen

in de privésituatie van de respondenten (thuis of elders) plaats.⁷

Tabel 3.2 Bedreiging tijdens werkzaamheden (N=3235)

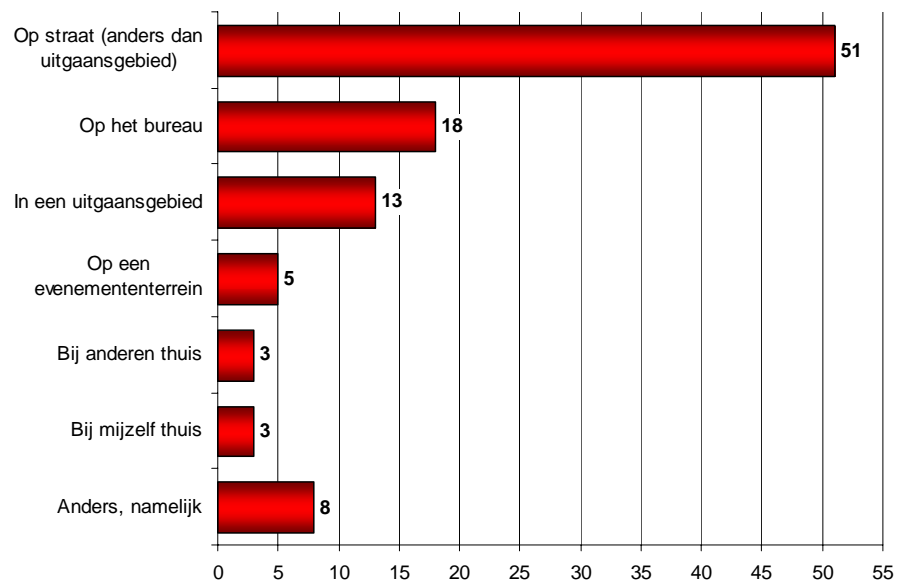
Werkzaamheden	Percentage
Tijdens het aanhoudingsproces (aanhouden, transporteren, insluiten van verdachte)	48
Tijdens het handhaven van de openbare orde bij evenementen	28
Bij verbaliserend optreden	28
Tijdens surveillancewerkzaamheden	26
Tijdens een controle (alcohol, snelheid, preventief fouilleren et cetera)	12
Tijdens publieksopvang op het bureau	10
Privé thuis	7
Tijdens het uitvoeren van recherchewerkzaamheden	7
Tijdens het verhoren van betrokkenen (getuigen, verdachten, etc.)	7
Privé elders	5
Tijdens het uitvoeren van administratieve werkzaamheden	4
Overig, namelijk ^b	7

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

** Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: onderweg naar werk/huis; tijdens ME-dienst; tijdens arrestantentoezicht; tijdens een huiselijkgeweldsituatie; tijdens een telefoongesprek; tijdens voorgeleiding en tijdens horecadienst.

De bedreigingen worden voornamelijk geuit op straat (figuur 3.4).

Figuur 3.4 Plaats waar bedreiging geuit is (N=3243)*

* Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: op azielzoekerscentrum; in bedrijf/café/winkel; in het cellencomplex; in huis van bewaring; in de auto/bus; in woning verdachten; op station; in rechtbank en via de telefoon.

⁷ Dit percentage komt niet overeen met de optelsom van de percentages uit tabel 3.2. De reden hiervoor is dat deze percentages niet bij elkaar kunnen worden opgeteld.

De bedreigingen worden voornamelijk face to face geuit (94%) en slechts enkele keren telefonisch (4%), per brief (1%) of via derden (1%). De face-to-facebedreigingen worden voornamelijk geuit met woorden of door een dreigende houding en/of blik (tabel 3.3).

Tabel 3.3 Wijze waarop bedreigingen geuit worden (N=3047)

Wijze	Percentage*
Door middel van woorden	83
Door een dreigende houding en/of blik	66
Door fysiek contact (bijvoorbeeld duwen, vastpakken)	38
Door dreigen met een wapen	16
Door fysiek hinderen (bijvoorbeeld de uitgang afschermen)	14

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

Bedreigingen met fysiek geweld komen veruit het meest voor (tabel 3.4). Opvallend is dat een kwart van de respondenten te maken heeft met bedreigingen met geweld tegen familie/gezin of bekenden. Uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut blijkt dat bedreigingen met geweld tegen familie/gezin of bekenden door de betrokken doorgaans zeer serieus worden genomen. Met name politiefunctionarissen die in het gebied wonen waar zij werken, ondervinden dergelijke bedreigingen, omdat zij bij het publiek ook als privépersoon bekend zijn.

Tabel 3.4 Dreiging (N=3192)

Bedreiging	Percentage*
Met fysiek geweld	68
Met de dood	34
Met geweld tegen familie/gezin of bekenden	25
Met een misdrijf waarmee de algemene veiligheid in gevaar wordt gebracht	7
Met geweld jegens goederen	7
Met brandstichting	2
Met verkrachting/aanranding	1
Met gijzeling	0
Er is niet met een gerichte actie bedreigd	16

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

Uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut blijkt dat in gevallen waarbij individuen politiefunctionarissen bedreigen het veelal gaat om een uiting van ergernis, verontwaardiging of wraak. De bevindingen in dit onderzoek sluiten daarbij aan. De doelen van bedreigers zijn vooral expressief van aard, namelijk het uiten van woede of onmacht (tabel 3.5). Alle andere in tabel 3.5 genoemde doelen zijn instrumenteel van aard (de bedreiger wil iets bereiken met de bedreiging). Vaak voorkomende instrumentele doelen van bedreigers

zijn het opleggen van zijn of haar wil, het uitdagen van het gezag of het voorkomen van een aanhouding. Bedreigingen die worden geuit tegen familie, gezin of bekenden van de respondent kennen dezelfde verdeling naar doelen. Deze bedreigingen zijn niet vaker instrumenteel en net zo vaak expressief van aard.

Tabel 3.5 Doel bedreiging (N=3198)

Doel	Percentage*
De bedreiger wilde zijn woede/onmacht uiten	53
De bedreiger wilde zijn wil opleggen	42
De bedreiger was gericht op het uitdagen van gezag	37
De bedreiger wilde aanhouding voorkomen	36
De bedreiger wilde aanzien verwerven bij anderen	20
De bedreiger wilde dat ik geen proces-verbaal tegen hem/haar op zou maken	17
De bedreiger wilde dat ik mijn onderzoek naar een bepaald misdrijf zou staken	7
De bedreiger wilde dat ik het proces-verbaal zou verscheuren	4
De bedreiger wilde dat ik iemand zou aanhouden	2
De bedreiger wilde dat ik proces-verbaal tegen iemand anders opmaakte	1
Weet ik niet	5
Anders**	5

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

** Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: ontkomen/ontsnappen; angst aanjagen; eerwraak; bedreiger was dronken/gestoord; haat tegen de politie; intimideren; bedreiger wilde worden doodgeschoten en wraak.

Bedreigingen worden meestal geuit tegen de respondenten zelf (tabel 3.6). Ook uit deze tabel blijkt (net als uit tabel 3.4) dat een kwart van de bedreigingen is gericht tegen familieleden/gezinsleden of bekenden.

Tabel 3.6 Persoon tegen wie de bedreiging gericht was (N=3207)

Persoon	Percentage*
Tegen mijzelf	86
Tegen de politie in het algemeen	33
Tegen mijn directe collega's	31
Tegen familieleden/gezinsleden en bekenden	23

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

3.3 Samenvatting

75 procent van de respondenten heeft zich ooit in zijn of haar carrière bedreigd gevoeld. 40 procent heeft zich het afgelopen jaar wel eens bedreigd gevoeld en 16 procent heeft zich in de afgelopen vier weken wel eens bedreigd gevoeld. Bedreigingen komen het meest voor bij executieven, politiefunctionarissen in de noodhulp en mannelijke politiefunctionarissen. Bedreigingen worden vooral face to face geuit tijdens het aanhoudingsproces door middel van woorden of een dreigende houding en/of blik. Vaak vinden de bedreigingen plaats op straat.

Er wordt vooral bedreigd met fysiek geweld en de bedreigingen zijn voor een groot deel expressief van karakter. Hierbij wil de bedreiger zijn woede of onmacht uiten. Instrumentele bedreigingen komen echter ook regelmatig voor. Hierbij wil de bedreiger voornamelijk zijn wil opleggen of een aanhouding voorkomen. De meeste bedreigingen zijn gericht tegen de respondent zelf, maar wel valt op dat een kwart van de respondenten te maken heeft met bedreigingen tegen familie, gezin of bekenden, een vorm van bedreigingen die in het algemeen als zeer serieus worden beschouwd.

4 OMSTANDIGHEDEN EN BEDREIGERS

4.1 Situatie en omstandigheden

Bedreigingen komen zowel overdag, 's avonds als 's nachts voor. In de ruime meerderheid van de bedreigingen was er geen sprake van bemoeienis van omstanders. In veertig procent van de gevallen was er wel sprake van bemoeienis van omstanders en in bijna driekwart van deze gevallen bemoeilijkte dit de situatie (tabel 4.1).

Tabel 4.1 Bemoeienis van omstanders (N=2798)

Bemoeienis	Percentage
Ja, dit bemoeilijkte de situatie	28
Ja, maar dit bemoeilijkte de situatie niet	12
Nee	60

In de helft van de gevallen was er naast bedreigingen nog sprake van andere strafbare feiten gericht tegen de respondenten, voornamelijk belediging en mishandeling of geweld (tabel 4.2).

Tabel 4.2 Andere strafbare feiten (N=2936)

Informatie	Percentage*
Ja, belediging	35
Ja, mishandeling/geweld	20
Ja, vernieling van goederen	7
Ja, poging tot doodslag	5
Ja, stalking	1
Nee	48
Ja, anders namelijk**	3

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

** Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: botsing tegen dienstvoertuig; onttrekken aan toezicht; aantasting gezag; poging tot mishandeling; belemmeren ambtshandelingen; achtervolging; stalking; gezin terroriseren; intimidatie; niet voldoen aan bevel of vordering en vernieling.

In ruim vier vijfde van de gevallen had de bedreiger geen informatie over het privéleven van het slachtoffer (tabel 4.3). In de overige 16 procent van de gevallen wist de bedreiger wel waar de respondent woont, waar hij of zij een deel van zijn of haar vrije tijd doorbrengt, waar zijn of haar kinderen naar school gaan of waar zijn of haar partner werkt.

Tabel 4.3 Informatie over privéleven slachtoffer (N=2933)

Informatie	Percentage*
Ja, hij/zij kent mijn thuisadres	12
Ja, hij/zij weet waar ik een deel van mijn privéleven doorbreng	6
Ja, hij/zij weet naar welke school mijn kinderen gaan	2
Ja, hij/zij weet waar mijn partner werkt	2
Nee	84
Ja, anders**	2

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

** Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: kenteken auto; woonbuurt; telefoonnummer; werkadres; naam; bedreiger kent partner/ (schoon)ouder(s)/kinderen en informatie over dienstrooster.

In de gevallen waarbij de bedreiger informatie had over het privéleven van de respondent, weet twee vijfde niet hoe de bedreigers aan deze informatie zijn gekomen. In de andere gevallen is de bedreiger een bekende, heeft de bedreiger om informatie gevraagd aan anderen, heeft de bedreiger de informatie verkregen uit een telefoonboek of andere publieke bron of is de bedreiger de respondent gevolgd.

De meeste slachtoffers van bedreiging zijn nooit eerder door dezelfde persoon of personen bedreigd (92%). In een derde van de gevallen wordt de bedreiging kracht bijgezet. Dit gebeurt voornamelijk door een poging tot schoppen of slaan (tabel 4.4).

Tabel 4.4 Kracht bijzetten van de bedreiging (N=2892)

Wijze van kracht bijzetten	Percentage*
Ja, door poging tot schoppen/slaan	23
Ja, door het vernielen van goederen (bijvoorbeeld ingooien van ramen, lek prikken van autobanden)	5
Ja, door zich met opzet rond mijn huis of in andere privésituaties te vertonen	4
Ja, door mij hinderlijk te volgen	3
Ja, door telefonisch lastigvallen	2
Ja, door het achterlaten van voorwerpen op mijn werk	1
Ja, door het achterlaten van voorwerpen bij mijn huis	1
Nee	68

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

Verder was in een vijfde van de bedreigingen de bedreiger in het bezit van een steekwapen, slagwapen, vuurwapen of ander wapen.

Meestal (in twee derde van de gevallen) hebben de slachtoffers van de bedreiging niet toegegeven aan de eis van de bedreiger en hebben dat ook niet overwogen (tabel 4.5).

Tabel 4.5 Realiseren eis bedreiger (N=2917)

Realisatie	Percentage
Ja, ik heb toegegeven	1
Nee, ik heb overwogen toe te geven, maar het niet gedaan	3
Nee, ik heb niet toegegeven en dat ook niet overwogen	69
Niet van toepassing	27

In vier vijfde van de gevallen had het slachtoffer het idee dat de bedreiging kon worden waargemaakt (tabel 4.6). De belangrijkste redenen waarom de slachtoffers dit idee hadden, zijn dat de bedreiger een bekende was van de politie (30%), de bedreiger al eerder is veroordeeld voor geweldsdelicten (18%) en de bedreiger de beschikking had over een wapen (14%).

Tabel 4.6 Waarmaken bedreiging (N=2919)

Waarmaken bedreiging	Percentage*
Ja, hij/zij is een bekende van de politie	30
Ja, hij/zij is eerder al veroordeeld voor geweldsdelicten	18
Ja, hij/zij had beschikking over een wapen	14
Ja, hij/zij was zeer getraind	9
Ja, ik kom hem/haar ook in privésituaties tegen	3
Nee, waarschijnlijk niet	19
Ik weet het niet	32

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

Een groot deel van de respondenten onderneemt actie naar aanleiding van de bedreiging (tabel 4.7). Dit gebeurt voornamelijk door de bedreiger te verstaan te geven dat het gedrag niet wordt getolereerd, door assistentie van collega's te vragen of door de verdachten te arresteren. Ruim een kwart van de respondenten gebruikt zelf geweld tegen de bedreiger.

Tabel 4.7 Ondernomen actie tijdens bedreiging (N=2775)

Actie	Percentage*
Ik heb de bedreiger te verstaan gegeven dat ik dit gedrag niet tolereer	48
Ik heb assistentie gevraagd van collega's	40
Ik heb de verdachte gearresteerd	35
Ik heb geweld gebruikt tegen de bedreiger	27
Ik heb getracht de situatie te sussen	19
Ik heb de bedreiger genegeerd	11
Ik ben weggelopen en heb geen verdere actie ondernomen	4

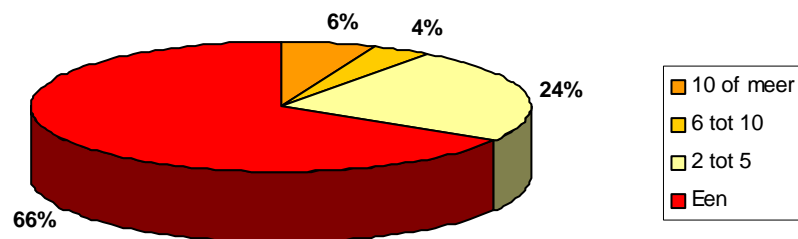
* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

De meerderheid (82 procent) van de respondenten had het gevoel de hele tijd of het grootste deel van de tijd controle te hebben over de situatie waarin de bedreiging werd geuit.

4.2 Bedreigers

De meerderheid van de respondenten is door één bedreiger bedreigd (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Aantal bedreigers (N=2980)

Verreweg het grootste deel van de respondenten had niet de indruk dat er een (georganiseerde) groep achter de bedreiging zat (tabel 4.8). Desondanks zat er in zeven procent van de gevallen een jeugdgroep achter de bedreiging.

Tabel 4.8 (Georganiseerde) groep (N=2980)

Groep	Percentage
Ja, de georganiseerde misdaad	3
Ja, een jeugdgroep (hinderlijk, overlastgevend, crimineel)	7
Ja, een ideologisch/politiek georganiseerde groep	1
Nee	90

Het profiel van de bedreigers is volgens de respondenten als volgt:

- De leeftijd van de bedreigers ligt voornamelijk tussen de 25 en 45 jaar (tabel 4.9).
- De bedreigers zijn voornamelijk van het mannelijke geslacht (97 procent).
- De meeste bedreigers hebben een normaal postuur (twee derde). Ruim een kwart heeft een groot postuur.
- De bedreigers zijn voornamelijk van autochtone afkomst (53%). veertig procent is van allochtone afkomst en zeven procent van de respondenten weet niet wat de afkomst is van de bedreigers.
- Bedreigers zijn regelmatig onder invloed van alcohol of drugs (35%). 34 procent van de bedreigers was volgens de respondenten niet onder invloed. Van de overige 31 procent van de bedreigers was dit niet bekend.

- De meerderheid van de bedreigers heeft volgens de respondenten geen geestelijke stoornis (56%). Acht procent van de bedreigers heeft volgens de respondenten wel een geestelijke stoornis en van de overige 37 procent van de bedreigers is dit niet bekend.

Tabel 4.9 Leeftijd bedreigers (N=2967)

Leeftijd	Percentage
Jonger dan 15	0
15 tot 25 jaar	30
25 tot 45 jaar	60
45 tot 65 jaar	6
65 jaar of ouder	0
Weet niet	3

Ruim de helft van de respondenten is niet bekend met zijn of haar bedreiger (tabel 4.10). In de andere helft van de gevallen zijn de respondenten echter wel bekend met de bedreigers, voornamelijk doordat het bekenden zijn van de politie, maar ook omdat zij de bedreigers persoonlijk kennen.

Tabel 4.10 Bekendheid met bedreiger(s) (N=2956)

Bekendheid met bedreiger(s)	Percentage*
Nee, het was een vreemde/het waren vreemden	56
Ja, het was een bekende/waren bekenden van de politie	44
Ja, ik kende hem/haar/hun persoonlijk	7
Ja, ik kom hem/haar/hun wel eens tegen in mijn privéleven	3

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

4.3 Samenvatting

Bedreigingen komen gedurende de hele dag voor. Regelmatig bemoeien omstanders zich met de bedreiging, wat de situatie vaak bemoeilijkt. In de helft van de gevallen is er naast bedreiging nog sprake van andere strafbare feiten gericht tegen de respondenten, vooral belediging en mishandeling of geweld. In een vijfde van de gevallen heeft de bedreiger informatie over het privéleven van het slachtoffer, maar meestal is men niet eerder bedreigd door dezelfde bedreiger. In een derde van de gevallen wordt de bedreiging kracht bijgezet, voornamelijk door een poging tot schoppen of slaan en in een vijfde van de gevallen is de bedreiger in het bezit van een wapen.

Meestal overweegt de bedreigde niet om toe te geven aan de eis van de bedreiger. Vaak wordt juist actie ondernomen door duidelijk te maken dat de bedreiging niet wordt getolereerd, door assistentie te vragen aan collega's of door de verdachte te arresteren. In een groot aantal gevallen denkt de bedreigde dat de bedreiging kan worden waargemaakt, maar vaak heeft men wel het gevoel de situatie (grotendeels) onder controle te hebben.

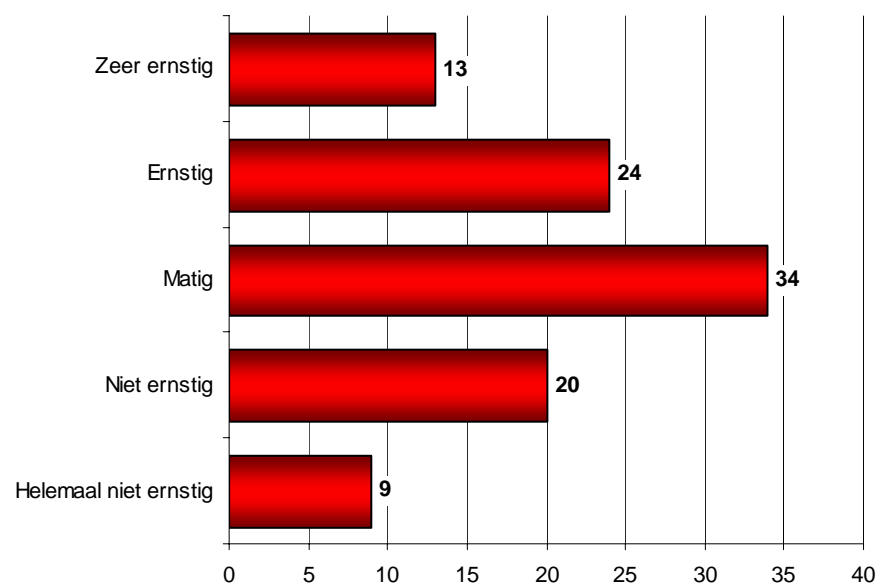
Bedreigers opereren vooral alleen en zijn meestal tussen de 25 en 45 jaar. Bedreigers zijn regelmatig onder invloed van alcohol of drugs en hebben soms een geestelijke stoornis. Het gemiddelde postuur van bedreigers is normaal. Tot slot zijn de slachtoffers regelmatig bekend met hun bedreigers, voornamelijk doordat de bedreigers bekenden zijn van de politie.

5 ERNST BEDREIGINGEN

5.1 Ervaren ernst

In figuur 5.1 is aangegeven wat de ervaren ernst is van de bedreigingen. Twee vijfde van de respondenten die zich ooit bedreigd heeft gevoeld heeft de laatste bedreiging als ernstig of zeer ernstig ervaren.

Figuur 5.1 Ervaren ernst bedreigingen (N=2886)

5.2 Ernst naar (achtergrond)kenmerken

De ernst van de bedreigingen is afgezet tegen de achtergrondkenmerken van de respondenten, tegen de aard en omvang van bedreigingen, tegen de situaties en omstandigheden en tegen de kenmerken van de bedreigers. De meest opvallende resultaten worden in dit hoofdstuk beschreven. Indien bepaalde variabelen niet worden genoemd in dit hoofdstuk betekent dit niet per definitie dat er geen significante resultaten zijn gevonden. Sommige analyses konden niet worden uitgevoerd omdat het aantal waarnemingen per groep te laag was.

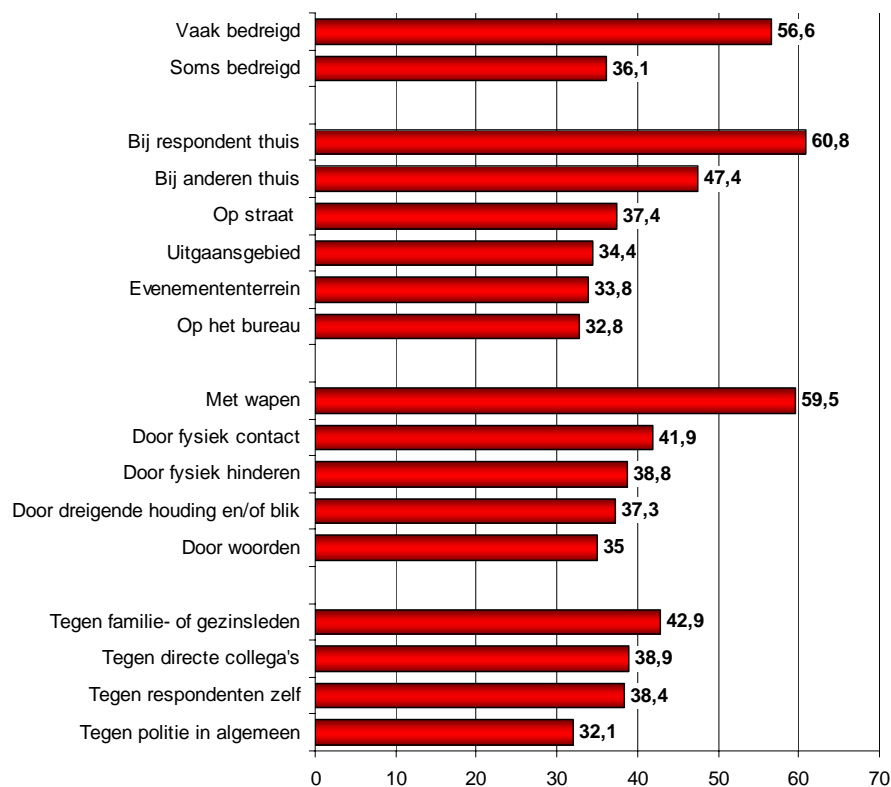
Indien mogelijk zijn de resultaten getoetst op significantie door middel van t-toetsen, regressieanalyses en variantieanalyses. Niet in alle gevallen was dit mogelijk, omdat sommige variabelen multipleresponsvragen zijn. Indien de resultaten zijn getoetst op significantie, is dit aangegeven. In de figuren is op de x-as de mate van ernst weergegeven in het percentage (zeer) ernstig.

Aard en omvang

In figuur 5.3 is de ernst van de bedreigingen afgezet naar de aard en omvang van bedreigingen. Opvallend zijn de volgende resultaten:

- Respondenten die zich in hun carrière vaak bedreigd hebben gevoeld, ervaren de laatste bedreiging significant vaker ernstig (56,6%) dan respondenten die zich in hun carrière soms bedreigd hebben gevoeld (36,1%).
- Bedreigingen die bij de respondent zelf thuis worden geuit, worden gemiddeld als significant ernstiger ervaren (60,8%) dan bedreigingen die op het bureau (32,8%), in het uitgaansgebied (34,4%), op straat (37,4%), bij anderen thuis (47,4%) of op een evenemententerrein (33,8%) worden geuit.
- Bedreigingen met een wapen worden gemiddeld als ernstiger ervaren (59,5%) dan bedreigingen met woorden (35,0%), door middel van een dreigende houding en/of blik (37,3%), door fysiek hinderen (38,8%) of door fysiek contact (41,9%).
- Bedreigingen tegen de politie in het algemeen ervaren de respondenten gemiddeld als minder ernstig (32,1%) dan bedreigingen tegen de respondenten zelf (38,4%) of tegen de directe collega's (38,9%). Bedreigingen tegen familieleden of gezinsleden worden als het meest ernstig ervaren (42,9%).

Figuur 5.3 Ernst naar aard en omvang

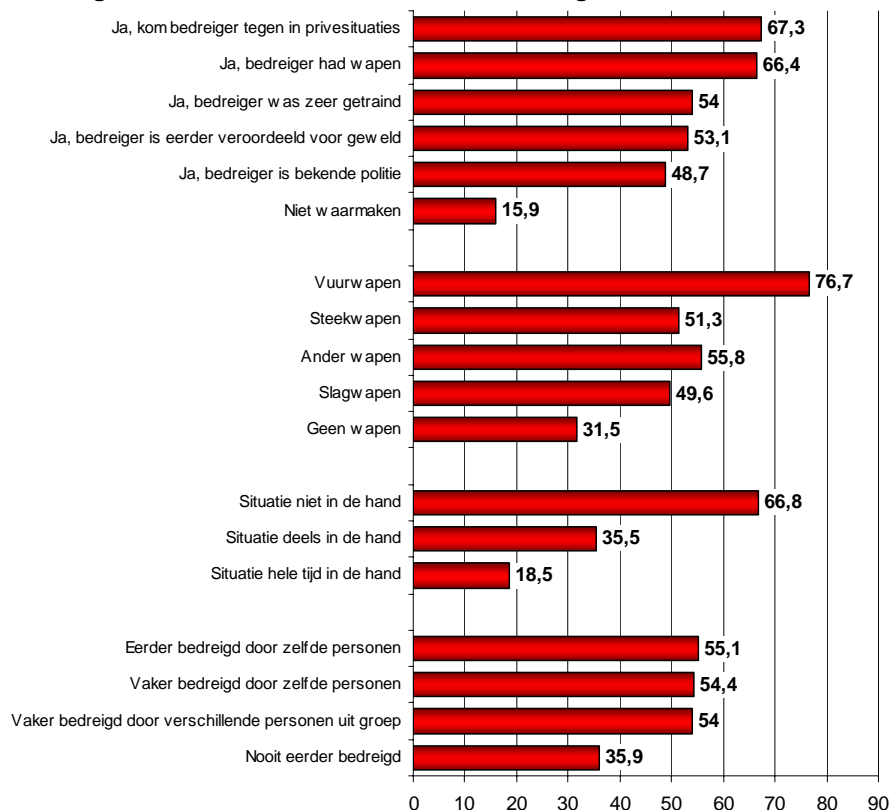

Situaties en omstandigheden

In figuur 5.4 is de ernst van de bedreigingen afgezet tegen de situaties en omstandigheden van bedreigingen. Opvallend zijn de volgende resultaten:

- Een bedreiging wordt gemiddeld als minder ernstig ervaren als de respondent de indruk heeft dat de bedreiger zijn bedreiging niet waar kan maken (15,9%) ten opzichte van situaties waarin de bedreiger de beschikking had over een wapen (66,4%), hij of zij de bedreiger tegenkomt in privésituaties (67,3%), de bedreiger zeer getraind was (54,0%), de bedreiger eerder is veroordeeld voor geweldsdelicten (53,1%) of de bedreiger een bekende is van de politie (48,7%).
- Bedreigingen waarbij de bedreiger een wapen bij zich heeft, worden gemiddeld als ernstiger ervaren (vuurwapen 76,7%, steekwapen 51,3%, ander wapen 55,8% of slagwapen 49,6%) dan wanneer dat niet het geval is (31,5%). Vooral wanneer de bedreiger een vuurwapen bij zich heeft wordt de bedreiging als ernstig ervaren.
- De bedreiging wordt significant ernstiger ervaren wanneer de bedreigde het gevoel had de situatie niet meer of maar deels in de hand te hebben (respectievelijk 66,8% en 35,5%) dan wanneer de bedreigde het gevoel had de situatie de hele tijd onder controle te hebben (18,5%).
- Indien respondenten al eerder bedreigd zijn door dezelfde persoon of personen wordt de dreiging gemiddeld als significant ernstiger ervaren (één keer eerder door dezelfde persoon 55,1%, vaker door dezelfde persoon 54,4 en vaker door verschillende personen uit dezelfde groep 54,0%) dan wanneer dat niet het geval is (35,9%).

Figuur 5.4 Ernst naar situaties en omstandigheden

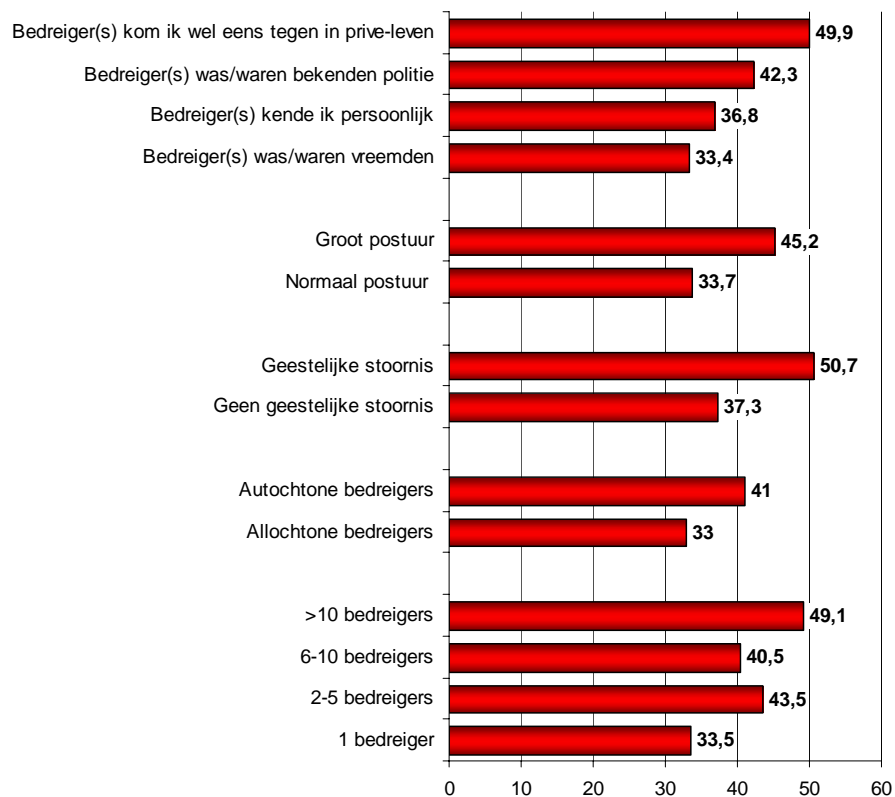

Bedreigers

In figuur 5.5 is de ernst van de bedreigingen afgezet tegen de achtergrondkenmerken van bedreigers. Opvallend zijn de volgende resultaten:

- Bedreigingen waarbij de bedreigers onbekenden waren, worden gemiddeld als minder ernstig ervaren (33,4%) dan wanneer de respondenten de bedreigers wel eens tegenkomen in hun privéleven (49,9%), de respondenten de bedreigers persoonlijk kennen (36,8%) of de bedreigers bekenden zijn van de politie (42,3%).
- Bedreigingen geuit door bedreigers met een groot postuur worden gemiddeld als significant ernstiger beschouwd (45,2%) dan bedreigingen geuit door bedreigers met een normaal postuur (33,7%).
- Bedreigingen geuit door bedreigers met een geestelijke stoornis worden gemiddeld als significant ernstiger beschouwd (50,7%) dan bedreigingen geuit door bedreigers zonder geestelijke stoornis (37,3%).
- Bedreigingen geuit door autochtonen (41,0%) worden gemiddeld als significant ernstiger ervaren dan bedreigingen geuit door allochtonen (33,0%).
- Een bedreiging door een groep bedreigers wordt als significant ernstiger ervaren dan een bedreiging door één persoon (1 persoon 33,5%, 2 - 5 personen 43,5%, 6 - 10 personen 40,5% en 10 of meer personen 49,1%).

Figuur 5.5 Ernst naar achtergrondkenmerken bedreigers

5.3 Samenvatting

Bedreigingen worden vooral als ernstig ervaren wanneer de respondenten zich in hun carrière al vaak bedreigd hebben gevoeld. Wanneer de bedreiging bij de slachtoffers thuis worden geuit en tegen familie, gezin of bekenden zijn gericht, worden de bedreigingen over het algemeen als zeer serieus beschouwd en als ernstig ervaren. De ervaren ernst is verder hoog indien men al eens eerder door dezelfde persoon of personen is bedreigd, de bedreiger een wapen heeft en men het idee heeft dat de bedreiger zijn bedreiging waar kan maken. Ook bepaalde kenmerken van bedreigers hebben invloed op de ervaren ernst. Vooral bedreigingen die worden geuit door autochtonen met een groot postuur en een geestelijke stoornis die in een grotere groep opereren en bekenden zijn van de slachtoffers, worden als ernstig ervaren.

6 GEVOLGEN BEDREIGINGEN

6.1 Meldingen, aangiftes en schadeclaims

Als politiefunctionarissen slachtoffer worden van bedreiging zijn ze niet verplicht om dit te melden of een aangifte te doen. Indien ze wel willen melden, kunnen ze dit doen door het te bespreken met bijvoorbeeld een leidinggevende. Dit heeft echter geen officiële status en indien men rechtsvervolgning wenst, zal er aangifte moeten worden gedaan. Aangifte wordt gedaan als een politiefunctionaris per se wil dat de bedreiging wordt vervolgd. In de praktijk betekent dit dat de bedreiging de politiefunctionaris persoonlijk heeft geraakt en hij of zij partij wil zijn in het strafproces. Indien een politiefunctionaris aangifte doet, wordt hij of zij benaderd door een schade- en letselcoördinator van het korps die hem of haar gaat begeleiden bij het indienen van een schadeclaim en de juridische afhandeling van het incident.

Een bedreiging staat niet altijd op zich en wordt vaak geuit als er al sprake is van andere strafbare feiten. Indien een politiefunctionaris een proces-verbaal hiervan opmaakt kan ook de bedreiging (naast het strafbare feit waarvoor het proces-verbaal wordt opgemaakt) worden genoemd. Als er sprake is van bedreiging wordt dit ook bijna altijd wel gemeld in het proces-verbaal.

Ruim twee derde van de bedreigde respondenten heeft melding gemaakt van de bedreiging en bijna een derde niet. De melding is vooral gemaakt bij een direct leidinggevende, bij collega's en bij een operationeel chef (tabel 6.1). Dit sluit aan bij bevindingen uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut. Hierin wordt gezegd dat veel bedreigingen eerst worden gemeld bij direct leidinggevendenden, die dit soms doorgeven aan het hogere leidinggevende kader, afhankelijk van de (vermeende) ernst van de bedreiging. Dit gebeurt zeker niet altijd, waardoor de korpsleiding lang niet altijd op de hoogte is.

Tabel 6.1 Melding gemaakt bij... (N=2104)

Persoon	Percentage*
Direct leidinggevende	64
Collega's	60
Operationeel chef	54
Schade- en letselcoördinator	8
Hoofdofficier van justitie	5
Bedrijfsmaatschappelijk werker/ bedrijfsopvangteam	4
Personeelszaken	2
Vertrouwenspersoon	1

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

De bedreigingen waarvan intern melding is gemaakt worden gemiddeld significant ernstiger ervaren dan de bedreigingen waar intern geen melding van is gemaakt (3,3 versus 2,7 op een ernstschaal van 1 tot 5).

Ruim een kwart (27 procent) van de bedreigde respondenten heeft aangifte gedaan van bedreiging; de andere driekwart heeft dat niet gedaan. De bedreigingen waarvan apart aangifte is gedaan (los van een eventuele opname in een proces-verbaal van bevindingen) worden gemiddeld significant ernstiger ervaren dan de bedreigingen waarvan geen aangifte is gedaan (3,5 versus 3,0 op een ernstschaal van 1 tot 5). De belangrijkste reden om geen aangifte te doen, is dat de bedreiging niet ernstig genoeg is (tabel 6.2).

Tabel 6.2 Reden voor het doen van geen aangifte (N=1903)

Reden	Percentage*
De bedreiging was niet ernstig genoeg	32
Opname in proces-verbaal volstaat	26
Er was onvoldoende bewijs om aangifte te doen	11
Ik heb de bedreiger opgezocht en de zaak zelf uitgepraat	5
Ik durfde geen actie te ondernemen uit angst voor de bedreiger	1
Anders, namelijk ^a	26

* Bij de antwoordmogelijkheid 'anders' hebben de respondenten onder andere genoemd: onvoldoende steun door OM/politie; aangifte gedaan van doodslag/mishandeling/stalking; anders besloten/aangeraden door leidinggevende; bedreiger is ambtshalve vervolgd; bedreiger was onberekenbaar/psychotisch; bedreiger zat al vast; betrof een indirecte belediging; bedreiging werd ter plekke gesust; hoort bij het werk/gebeurt vaker; het was geen feitelijke bedreiging volgens het strafrecht; geen vertrouwen in afhandeling; was een bedreiging door een grote groep; niet overwogen; vond het niet nodig en was in die tijd niet gebruikelijk.

Uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut blijkt dat de aangiftebereidheid van bedreigde politiemensen varieert. Soms is dit laag vanwege een teleurstellende ervaring dat er binnen het korps niet veel met een aangifte wordt gedaan en soms is dit juist hoog, omdat leidinggevendenden hun politiefunctionarissen juist aanmoedigen om wel aangifte te doen. Daarnaast is de aangiftebereidheid afhankelijk van de reactie die men verwacht van de bedreiger en de hoeveelheid bewijs.

Van de bedreigingen waarvan aangifte is gedaan, is de bedreiger in ruim de helft van de gevallen (54 procent) veroordeeld wegens bedreiging, moet bij een kwart de zitting nog plaatsvinden en is bij 22 procent de bedreiger hiervan vrijgesproken. De belangrijkste redenen voor vrijspraak zijn: de bedreiging was onvoldoende ernstig; er was sprake van vormfouten; de bedreiger kon niet worden aangehouden; er was onvoldoende bewijs; de dader is ontoerekeningsvatbaar verklaard; het is geseponeerd en de politie en/of OM hebben geen actie ondernomen.

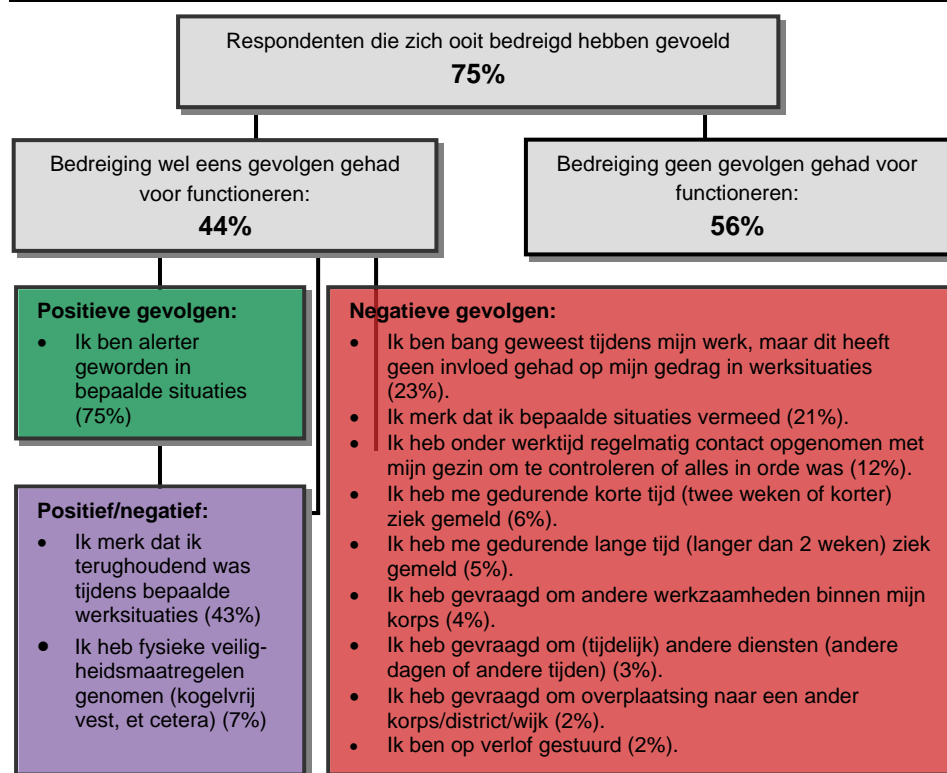
Van de bedreigde respondenten heeft 21 procent een schadeclaim ingediend en ook toegewezen gekregen. 17 procent heeft een claim ingediend, maar niet toegewezen gekregen en 62 procent heeft geen schadeclaim ingediend.

6.2 Gevolgen voor functioneren politie(functionarissen)

Van de respondenten die ooit bedreigd zijn, geeft een vijfde aan dat de bedreiging (de laatste keer dat men is bedreigd) effect heeft gehad op zijn of haar functioneren (figuur 6.1). Indien de laatste bedreiging geen effect heeft gehad op het functioneren van de respondent is gevraagd of hij of zij op een ander moment tijdens zijn of haar carrière bij de politie wel eens dusdanig is bedreigd dat dit effect heeft gehad op het functioneren. Bij 14 procent van de respondenten is dat eenmaal voorgekomen, bij 15 procent meerdere keren en bij 71 procent nooit. Dit betekent dat in totaal 44 procent van de respondenten een of meerdere bedreigingen in hun carrière hebben meegemaakt die gevolgen hadden voor hun functioneren.

Sommige van die gevolgen zijn positief, zoals het alerter worden in bepaalde situaties (het meest voorkomende gevolg), maar andere gevolgen zijn minder positief, zoals bang zijn tijdens het werk of het vermijden van situaties (tabel 6.3). Een aantal gevolgen kunnen zowel negatief als positief worden gewaardeerd. Het is bijvoorbeeld vervelend om fysieke veiligheidsmaatregelen te moeten nemen, maar anderzijds is het wel positief dat deze maatregelen worden genomen.

Figuur 6.1 Gevolgen voor functioneren*

* De percentages tellen niet op tot 100 procent, omdat respondenten meer dan één antwoord konden geven.

Respondenten voor wie bedreigingen effect hebben gehad, ervaren de bedreigingen gemiddeld als significant ernstiger dan respondenten voor wie de bedreigingen geen effect hebben gehad (3,8 versus 3,0 op een ernstschaal van 1 tot 5).⁸

Van de respondenten die zich ooit wel eens bedreigd hebben gevoeld, ziet 86 procent bedreigingen tegen de politie als een toenemend probleem. Verder denkt 54 procent dat bedreigingen tegen politiefunctionarissen problemen opleveren voor het leveren van adequate politiezorg. 35 procent denkt dat dit op dit moment niet het geval is, maar in de toekomst wel.

6.3 Samenvatting

Ruim twee derde van de bedreigde respondenten heeft de bedreiging gemeld, voornamelijk bij een direct leidinggevende of bij collega's (figuur 6.1). Lang niet alle respondenten die een melding doen van de bedreiging, doen ook aangifte (een kwart). De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de bedreiging niet ernstig genoeg is of dat opname in het proces-verbaal volstaat. Vooral bedreigingen die als ernstig worden ervaren, worden gemeld of aangegeven. In ruim de helft van de gevallen is de bedreiger veroordeeld, in een vijfde van de gevallen is de bedreiger vrijgesproken en in de overige kwart moet de zitting nog plaatsvinden. Bijna twee vijfde van de bedreigde respondenten dient een schadeclaim in, maar deze schadeclaim wordt lang niet altijd toegewezen.

Figuur 6.2 Percentage meldingen, aangiften en schadeclaims

44 procent van de respondenten heeft in zijn of haar carrière een of meerdere bedreigingen meegemaakt die gevolgen heeft of hebben gehad voor hun functioneren. Het belangrijkste gevolg van een bedreiging is dat respondenten alerter zijn geworden in bepaalde situaties, een positief gevolg van bedreigingen. Een grote meerderheid ziet bedreigingen ten slotte als een toenemend probleem en denkt dat bedreigingen (nu of in de toekomst) problemen opleveren voor het leveren van adequate politiezorg.

⁸ Het gaat hier alleen om de respondenten voor wie de laatste bedreiging effect heeft gehad op het functioneren, omdat de ervaren ernst ook is gemeten voor de laatste keer dat men is bedreigd.

7 AFHANDELING VAN BEDREIGINGEN

7.1 Reactie korps, OM en collega's

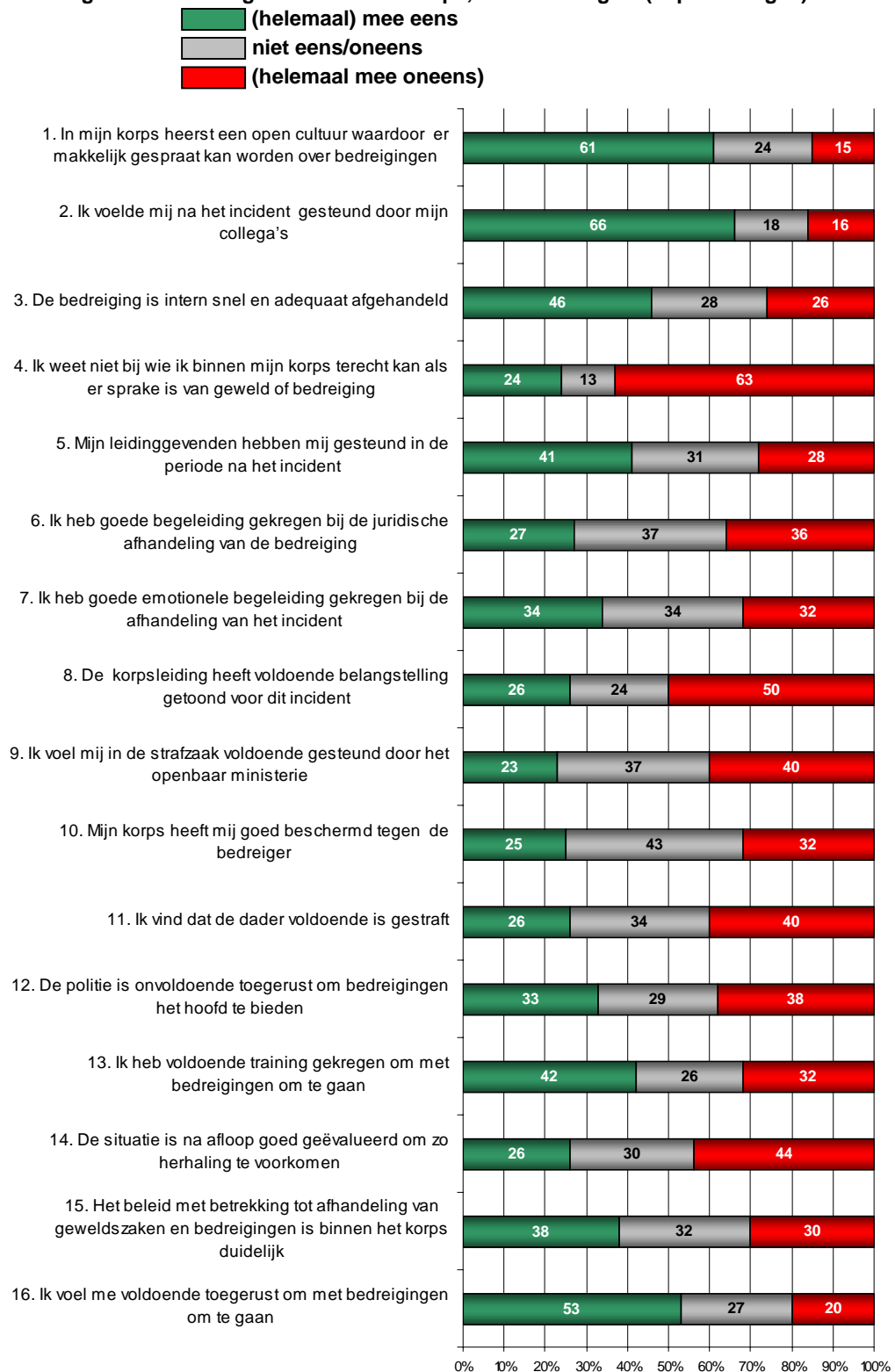
Uit het onderzoek van het Willem Pompe Instituut blijkt dat bedreigingen een toegenomen reden tot zorg zijn. Dit blijkt uit interne beleidsstukken van de politie en artikelen in vakbladen over toegenomen agressie jegens de politie. Er zijn in de afgelopen jaren geweldsprotocollen opgesteld met richtlijnen over hoe te handelen en welke procedures te volgen. Er zijn schade- en letselcoördinatoren aangesteld om geleden materiële en immateriële schade af te handelen. Daarnaast verlenen bedrijfsopvangteams psycho-sociale hulp. Verder blijkt uit het onderzoek dat er onder bedreigde politiemensen juist ook veel teleurstelling bestaat over de reactie van het korps. Ze vinden dat leidinggevenden de bedreigingen niet goed oppakken en dat er onvoldoende maatregelen worden getroffen om hen op te vangen en veiligheid te bieden. Om deze bevindingen te staven met kwantitatieve cijfers zijn de stellingen uit figuur 7.1 aan de respondenten voorgelegd.

Deze stellingen zijn opgesteld om een aantal attitudes te meten, zoals bijvoorbeeld korpsreactie. Omdat deze attitudes moeilijk met slechts één stelling zijn te meten, zijn meerdere stellingen bedacht. Om te controleren of de stellingen inderdaad 'laden' op de attitudes die zijn bedacht, is een factoranalyse uitgevoerd. Deze analyse levert drie factoren op, namelijk de afhandeling van het incident/korpsreactie, de korpscultuur/reactie van collega's en de toerusting van individuele politiefunctionarissen.⁹

Voor alle factoren is een score berekend. Dit is de somwaarde van de items die tezamen de factor vormen. Vervolgens is het maximum van de somwaarde genomen en door vijf gedeeld, zodat een vijfpuntsschaal van heel slecht tot heel goed ontstaat. De drie factoren worden in de volgende paragrafen nader toegelicht. Ook worden deze factoren afgezet tegen een aantal variabelen, zoals ernst van de bedreigingen, frequentie waarin men bedreigd wordt en achtergrondkenmerken van de respondenten. Indien een van deze kruisingen niet wordt beschreven in de paragrafen, is er geen significant verband gevonden.

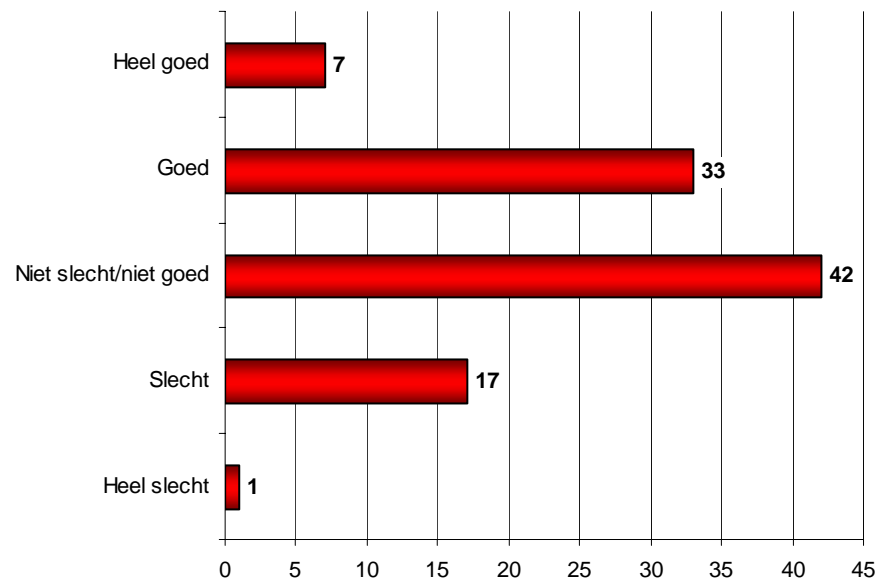
⁹ Deze drie factoren verklaren 55 procent van de variantie. Item 12 vormt een vierde factor, maar omdat verdere analyses met deze factor geen significante resultaten oplevert, is deze factor buiten beschouwing gelaten.

Figuur 7.1 Stellingen over reactie korps, OM en collega's (in percentages)

7.2 Afhandeling van het incident/korpsreactie

De items 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14 en 15 vormen tezamen de factor 'afhandeling van het incident/de korpsreactie' (figuur 7.1).¹⁰ veertig procent van de respondenten kwalificeert de afhandeling van het incident als goed of heel goed.

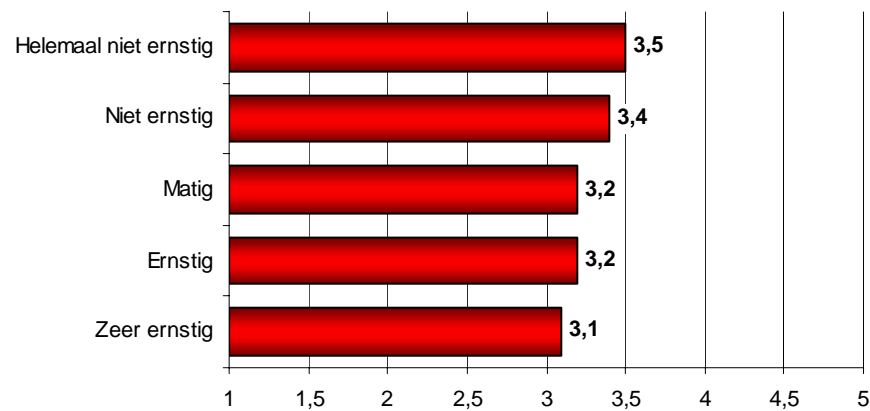
Figuur 7.1 De afhandeling van het incident/korpsreactie op een schaal van 1 (heel slecht) tot 5 (heel goed) (N=1463)

Er is een significante samenhang tussen de ernst van de bedreiging en de afhandeling van het incident/reactie van het korps. Hoe ernstiger het incident, hoe slechter de afhandeling van het incident wordt ervaren (figuur 7.2). Mogelijk zijn de verwachtingen van de afhandeling groter naarmate het incident als ernstiger wordt ervaren en is het lastiger voor het korps om aan deze verwachting te voldoen.

¹⁰ De mate van samenhang tussen items wordt berekend door een betrouwbaarheidsanalyse. De uitkomst van deze analyse is de Cronbach's Alpha. Wanneer deze uitkomstmaat hoger is dan 0.60 wordt verondersteld dat de samenhang tussen de items voldoende is. De Cronbach's Alpha van deze schaal is 0.88.

Figuur 7.2 De afhandeling van het incident/korpsreactie op een schaal van 1 (heel slecht) tot 5 (heel goed) naar ernst bedreigingen (N=1308)

Medewerkers van de publieksopvang ervaren de afhandeling van de bedreiging als significant beter (3,7 op een schaal van 1-5) dan medewerkers van de afdelingen noodhulp (3,3), recherche (3,2), wijkteam/basiseenheid (3,2), beleidsafdeling (3,0) en een administratieve/financiële afdeling (3,1). Verder blijkt dat hoe langer men in dienst is, hoe minder goed men de afhandeling van de bedreiging door het korps ervaart.

Respondenten die zich vaak bedreigd hebben gevoeld in hun carrière, ervaren de afhandeling van de bedreiging als significant slechter (2,8 op een schaal van 1-5) dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld (3,3 op een schaal van 1-5).

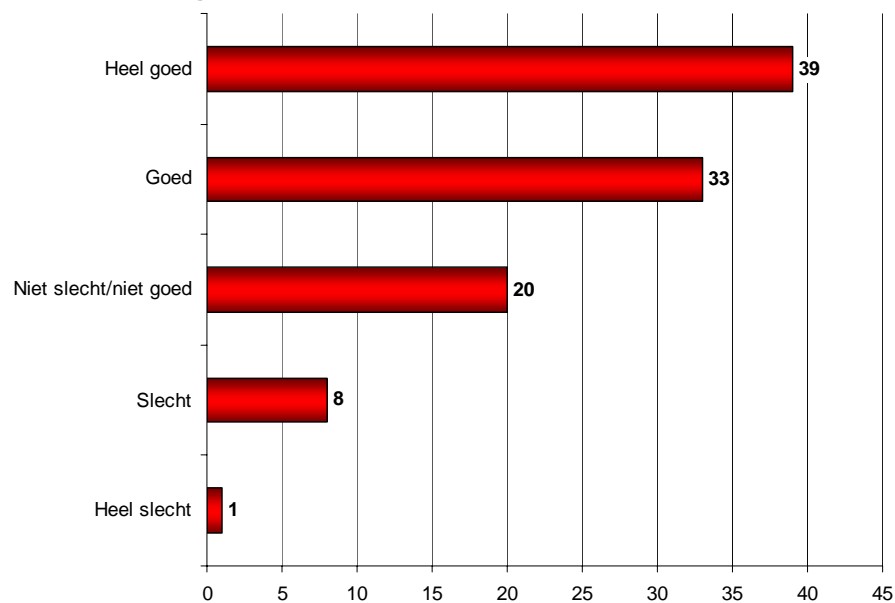
7.3 Korpscultuur/reactie van collega's

De items 1, 2 en 4 tezamen vormen de factor 'korpscultuur/reactie van collega's' (figuur 7.2).¹¹ Driekwart van de respondenten ervaart de korpscultuur/reactie van collega's als goed of heel goed.

¹¹ De Cronbach's Alpha van deze schaal is 0.73.

Figuur 7.2 Korpscultuur/reactie collega's op een schaal van 1 (heel slecht) tot 5 (heel goed) (N=2559)

Respondenten die zich vaak bedreigd hebben gevoeld in hun carrière oordelen significant slechter over de korpscultuur/reactie van collega's (3,7 op een schaal van 1-5) dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld (4,0 op een schaal van 1-5).

Respondenten van de publieksoptvang oordelen significant beter over de korpscultuur/reactie van collega's (4,5 op een schaal van 1-5) dan andere afdelingen, terwijl respondenten van de administratieve/financiële afdeling juist slechter oordelen over de korpscultuur/reacties van collega's (2,8 op een schaal van 1-5) in vergelijking met andere afdelingen.

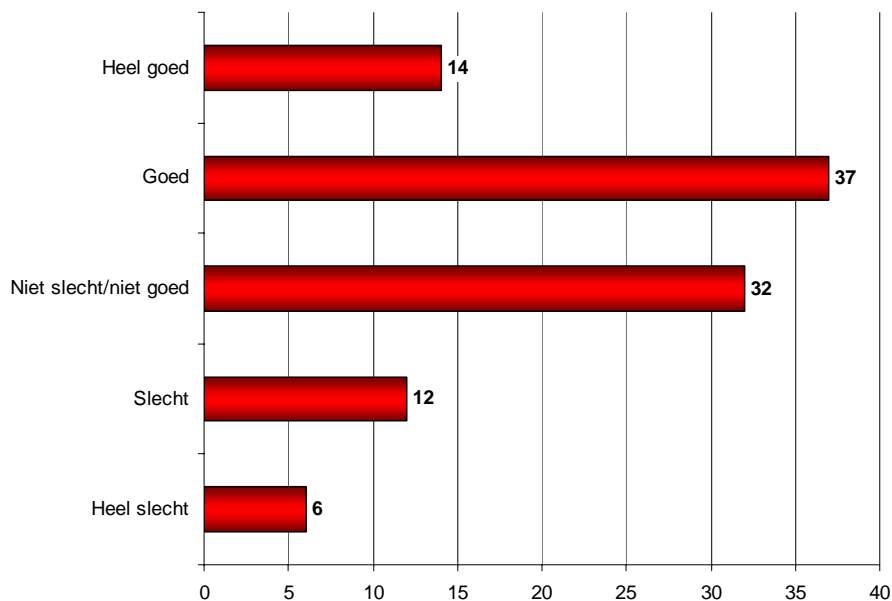
Niet-westerse allochtonen oordelen significant slechter over de korpscultuur/ reactie van collega's (3,7 op een schaal van 1-5) dan autochtonen (4,0 op een schaal van 1-5).

7.4 Toerusting politiefunctionarissen

De items 13 en 16 tezamen vormen de factor 'toerusting van politiefunctio- narissen' (figuur 7.3).¹² Ruim de helft van de respondenten die zich wel eens bedreigd heeft gevoeld, voelt zich goed of heel goed toegerust om met bedreigingen om te gaan.

¹² De Cronbach's Alpha van deze schaal is 0.71.

Figuur 7.3 Toerusting politiefunctionarissen op een schaal van 1 (heel slecht) tot 5 (heel goed) (N=2314)

Respondenten die zich vaak bedreigd hebben gevoeld in hun carrière voelen zich significant minder goed toegerust om met bedreigingen om te gaan (3,2 op een schaal van 1-5) dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld (3,4 op een schaal van 1-5).

Verder geldt dat executieven zich significant beter toegerust voelen om met bedreigingen om te gaan (3,5 op een schaal van 1-5) dan niet-executieven (3,1 op een schaal van 1-5). Dit valt mogelijk te verklaren door het feit dat executieven hiervoor worden getraind in hun opleiding en niet-executieven niet.

Medewerkers van de publieksoptvang en het servicecentrum/meldkamer voelen zich significant minder goed toegerust om met bedreigingen om te gaan (respectievelijk 2,9 en 2,6 op een schaal van 1-5) dan medewerkers van vooral executieve afdelingen (noodhulp 3,5; recherche 3,5; wijkteam/basis-eenheid 3,5 en arrestantenzorg 3,6). Veel medewerkers van de publieksoptvang en het servicecentrum hebben een opleiding gehad tot bijzonder opsporingsambtenaar (BOA), maar geen volledige executieve opleiding. Ook hebben zij vaak geen bevoegdheid om geweld te gebruiken of wapens bij zich te dragen. Zij hebben echter wel veel contact met burgers, waardoor zij potentieel veel te maken kunnen krijgen met bedreigingen.

7.5 Samenvatting

Veertig procent van de respondenten kwalificeert de afhandeling van het incident door het korps als goed of heel goed (vooral medewerkers van publieksopvang). Achttien procent van de respondenten kwalificeert de afhandeling van het incident door het korps als slecht of heel slecht. Hoe ernstiger het incident hoe slechter de afhandeling van het incident wordt ervaren. Verder blijkt dat respondenten die zich vaak bedreigd hebben gevoeld in hun carrière, de afhandeling van het incident als veel slechter ervaren dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld.

Het beeld is anders wanneer wordt gekeken naar de korpscultuur en de reactie van de collega's. Driekwart van de respondenten ervaart deze als goed of heel goed. Ook hier geldt dat respondenten die zich vaker bedreigd hebben gevoeld in hun carrière, slechter oordelen over de korpscultuur dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld. Medewerkers oordelen veelal positiever over de korpscultuur, terwijl medewerkers van een administratieve of financiële afdeling juist slechter oordelen over de korpscultuur. Verder oordelen niet-westerse allochtonen slechter over de korpscultuur dan autochtonen.

Ten slotte blijkt dat de helft van de respondenten die zich ooit bedreigd heeft gevoeld, zich goed of heel goed toegerust voelt om met bedreigingen om te gaan. Respondenten die zich vaak bedreigd hebben gevoeld in hun carrière, voelen zich minder goed toegerust dan respondenten die zich soms bedreigd hebben gevoeld. Verder blijkt dat executieven zich beter toegerust voelen dan niet-executieven, wat een logisch gevolg kan zijn van de mate waarin de respondenten hier aandacht aan besteed hebben in hun opleiding. Ten slotte blijkt dat medewerkers van de publieksopvang en van het servicecentrum of de meldkamer zich duidelijk het minst toegerust voelen om met bedreigingen om te gaan in vergelijking met medewerkers van andere afdelingen. Mogelijk komt dit doordat zij geen (volledige) executieve opleiding hebben gevolgd en geen of weinig bevoegdheid hebben om geweld te gebruiken, maar daarentegen wel veel contact hebben met burgers die mogelijk bedreigingen uiten.

BIJLAGE
Achtergrondkenmerken respondenten
Tabel B1 Rang (N=3137)

Rang	Percentage
Aspirant	7
Surveillant	4
Agent	6
Hoofdagent	37
Brigadier	34
Inspecteur	10
Hoofdinspecteur	2
Commissaris	0 ^a
Hoofdcommissaris	0 ^a

* De percentages zijn afgerond. In totaal hebben 12 commissarissen en 1 hoofdcommissaris gerespondeerd.

Tabel B2 Korps (N=3609)

Korps	Sterkte in fte's*	Aantal respondenten	Responspercentage
Politie Amsterdam-Amstelland	5169,2	59	1
Politie Brabant-Noord	1438,1	215	15
Politie Brabant Zuid-Oost	1908,8	108	6
Politie Drenthe	1052,0	38	4
Politie Flevoland	1004,1	102	10
Politie Friesland	1512,1	225	15
Politie Gelderland Midden	1506,4	225	15
Politie Gelderland Zuid	1179,9	173	15
Politie Gooi- en Vechtstreek	663,7	51	8
Politie Groningen	1638,2	116	7
Politie Haaglanden	4619,8	340	7
Politie Hollands Midden	1849,5	132	7
Politie Kennemerland	1492,9	36	2
Politie Limburg-Noord	1214,4	30	2
Politie Limburg-Zuid	1817,7	101	6
Politie Midden- en West Brabant	2631,4	545	21
Politie Noord-Holland-Noord	1371,4	80	6
Politie Noord-en Oost Gelderland	1715,0	66	4
Politie Rotterdam-Rijnmond	5456,4	196	4
Politie Twente	1524,3	76	5
Politie Utrecht	3247,6	111	3
Politie IJsselland	1279,0	86	7
Politie Zaanstreek-Waterland	755,4	42	6
Politie Zeeland	890,0	133	15
Politie Zuid-Holland Zuid	1251,0	176	14
KLPD	4402,3	147	3
Onbekend	-	1403	-
Totaal	52591,5	5012	10%

* Het aantal fte's is niet gelijk aan sterkte in personen. Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005.

Het ministerie van BZK hanteert een clusterindeling voor de korpsen (tabel B3). Deze indeling is bedoeld om de verschillende korpsen eenvoudiger en eenduidiger met elkaar te kunnen vergelijken. De clustering is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid en het aantal woningen per regio. De korpsen in het eerste cluster hebben het meest verstedelijkte verzorgingsgebied en de korpsen in het vijfde cluster het meest landelijke.

Tabel B3 Korps (N=3609)

Korps	Sterkte in fte's*	Aantal respondenten	Responspercentage
Cluster 1 (Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden, Utrecht, Midden- en West Brabant)	21124,3	1251	6
Cluster 2 (Hollands-Midden, Kennemerland, Brabant Zuid-Oost, Groningen, Limburg-Zuid)	8707,2	493	6
Cluster 3 (Gelderland-Midden, Zuid-Holland-Zuid, Twente, Noord- en Oost Gelderland, Noord-Holland-Noord)	7368,1	623	8
Cluster 4 (Brabant-Noord, Gelderland-Zuid, Friesland, IJsselland, Zaanstreek-Waterland)	6164,5	741	12
Cluster 5 (Gooi- en Vechtstreek, Limburg-Noord, Flevoland, Drenthe, Zeeland)	4825,1	354	7
KLPD	4402,3	147	3
Onbekend	-	1403	-
Totaal	52591,5	5012	10%

* Het aantal fte's staat niet gelijk aan de totale sterkte in personen. Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005.

Tabel B4 Functie (N=3586)

Functie	Percentage	Percentage in totale populatie*
Executief	87	69
Niet-executief	13	31

* Dit percentage is gebaseerd op het aantal fte's en niet op personen. Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005.

Tabel B5 Team waar men werkzaam is (N=3609)

Team	Percentage
Noodhulp	44
Recherche	23
Wijkteam/basiseenheid	18
Publieksopvang	4
Servicecentrum/meldkamer	4
Beleidsafdeling	2
Arrestantenzorg	2
Arrestatieteam	2
Administratieve/financiële afdeling	0

Tabel B6 Leeftijdsverdeling (N=3581)

Leeftijd onderzoek	Percentage	Leeftijd landelijk	Percentage*
25 jaar of jonger	9	25 jaar of jonger	5
26-35 jaar	26	26-35 jaar	22
36-45 jaar	30	36-45 jaar	32
46-65 jaar	35	46-60 jaar	40
66 jaar of ouder	0	61 jaar of ouder	0

* Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005

Tabel B7 Etniciteit (N=3533)

Etniciteit	Percentage	Percentage in totale populatie*
Autochtoon	92	93,8
Westerse allochtoon	4	6,2
Niet-westerse allochtoon	4	

* Dit percentage is alleen gebaseerd op executief, arrestatieteam, aspiranten en TOR (VUT voor politie, exclusief vrijwilligers). Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005.

Tabel B8 Geslacht (N=3579)

Geslacht	Percentage	Percentage in totale populatie*
Man	76	68
Vrouw	24	32

* Bron: jaarverslag Nederlandse Politie 2005

Tabel B9 Aantal jaren in dienst (N=3576)

Dienstjaren	Percentage
0-1 jaar	2
2-5 jaar	19
6-10 jaar	18
Meer dan 10 jaar	61

